

Educació intercultural

Joaquín Beltrán Antolín
Jordi Pascual i Saüc

PID_00155106

Material docent de la UOC

Universitat Oberta
de Catalunya

www.uoc.edu

Joaquín Beltrán Antolín

Doctor en Ciències Polítiques i Sociologia, especialitat d'Antropologia Social, per la Universitat Complutense de Madrid. Ha ensenyat Antropologia i Sociologia a la Universitat Autònoma de Barcelona, i Història de la Xina a la Universitat Pompeu Fabra. Durant tres anys, ha fet treballs de camp a la República Popular de la Xina. Investiga sobre els processos migratoris internacionals xinesos i sobre cultura i societat a la Xina contemporània.

Jordi Pascual i Saüc

Doctor en Sociologia per la Universitat Autònoma de Barcelona. És director de projectes a l'Associació per a l'Estudi i la Promoció del Desenvolupament Comunitari. Ha publicat *La immigració estrangera a Catalunya*. Professor tutor de la Universitat Nacional d'Educació a Distància.

Primera edició: febrer 2010

© Joaquín Beltrán Antolín, Jordi Pascual i Saüc

Tots els drets reservats

© d'aquesta edició, FUOC, 2010

Av. Tibidabo, 39-43, 08035 Barcelona

Disseny: Manel Andreu

Realització editorial: Eureka Media, SL

ISBN: 978-84-692-8557-2

Dipòsit legal: B-3.148-2010

Cap part d'aquesta publicació, incloent-hi el disseny general i de la coberta, no pot ser copiada, reproduïda, emmagatzemada o transmesa de cap manera ni per cap mitjà, tant si és elèctric, com químic, mecànic, òptic, de gravació, de fotocòpia, o per altres mètodes, sense l'autorització prèvia per escrit dels titulars del copyright.

Introducció

La presència de persones d'altres cultures actua com un punt d'inflexió per als sistemes educatius que les reben. El fenomen és complex i es manifesta de diverses maneres, més enllà de les disposicions curriculars i politicoadministratives.

Comprendre quins elements del sistema educatiu es mobilitzen amb l'arribada d'aquestes persones no és fàcil. Massa vegades la dinàmica institucional dona per fet que tota educació prèvia passa per l'escolarització i que, per tant, per alguns infants d'altres cultures, l'experiència d'inserció en el sistema escolar del país receptor constitueix la primera experiència educativa rellevant. Això no és pas així en tots els casos. La càrrega simbòlica dels vincles socials que aporten aquests nens i nenes, més enllà de les diferències, és d'una riquesa humana extraordinària, que produeix algunes perplexitats en l'individualisme occidental. Perplexitats a encobrir o bé a recuperar com un recurs significatiu de reflexió. Tal vegada aquesta segona via sigui la més suggeridora...

Els mòduls que configuren *Educació intercultural* pretenen donar elements per a comprendre el fenomen de l'atenció educativa a persones d'altres cultures, però també fer entendre als qui s'interessen per l'educació que aquestes persones replantegen molts temes del nostre sistema que consideràvem resolts (ritme i estils d'aprenentatge, formes de socialització i d'interacció, el paper de l'escola i la família, les relacions amb la comunitat, etc.). Per aquest motiu, hem volgut elaborar un material interdisciplinari, que articuli diferents visions: l'antropològica, la sociològica, i també la pedagògica, no solament d'un punt de vista teòric i disciplinari, fins i tot polític, sinó també considerant algunes experiències concretes que serveixen per a il·lustrar l'existència i el pes, en tot aquest procés, de les cultures educatives d'origen.

La lectura dels mòduls hauria de recuperar l'interès d'un problema que, finalment, ens ajuda a pensar i a fer créixer la nostra manera d'entendre l'educació: el primer pas és conèixer altres maneres d'entendre-la.

Objectius

Els objectius bàsics que es planteja l'assignatura són els següents:

- 1.** Saber distingir les qüestions cabdals, la diversitat de perspectives i àmbits que incideixen en el tractament de la diversitat cultural.
- 2.** Comprendre la complexitat del concepte d'educació intercultural i la seva evolució.
- 3.** Conèixer els fonaments antropològics i socials que permeten d'interpretar la qüestió intercultural.
- 4.** Comprendre i saber analitzar la interculturalitat com a qüestió política.
- 5.** Disposar d'una perspectiva àmplia per a l'aproximació al fenomen de la interculturalitat en l'àmbit de l'educació.
- 6.** Saber distingir les peculiaritats que planteja el contacte entre cultures en àmbits educatius específics.

Continguts

Mòdul didàctic 1

El nou valor de la diferència

Joaquín Beltrán

1. Fonaments antropològics de la diversitat cultural
2. Els contactes entre cultures
3. Diversitat intracultural i intercultural
4. Interculturalitat: nou paradigma de la relació entre cultures
5. Àmbits d'aplicació de la interculturalitat

Mòdul didàctic 2

La interculturalitat en les polítiques públiques.

El cas de Catalunya

Jordi Pascual i Saüc

1. El camp de les polítiques públiques (*policies*)
2. La interculturalitat en les polítiques públiques a les societats occidentals
3. La interculturalitat en les polítiques públiques a Catalunya

Bibliografia

Bureau, R.; Saivre, D. (1988). *Apprentissage et cultures. Les manières d'apprendre*. París: Karthala (Économie et Développement).

Colectivo IOE. (1999). *Inmigrantes, trabajadores, ciudadanos. Una visión de las migraciones desde España*. València: Universitat de València.

Hannerz, U. (1998). *Conexiones transnacionales. Cultura, gente, lugares*. Madrid: Cátedra.

Jordán Sierra, J.A. (2001). *La educación intercultural, una respuesta a tiempo*. Barcelona: Ediuoc.

Kymlicka, W. (1999). *Ciudadanía multicultural*. Barcelona: Proa / Ediuoc (Biblioteca Oberta, núm. 12).

Martiniello, M. (1997). *Salir de los guetos culturales*. Barcelona: Edicions Bellaterra.

Tapinos, G.Ph. (1993). *Inmigración e integración en Europa*. Barcelona: Fundación Paulino Torras Doménech.